

**Ушкальов В.В.,
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця,
к. екон. н., доцент кафедри економіки
підприємства та організації бізнесу**

**Кононенко О.В.,
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця,
Навчально-науковий інститут економіки і права
здобувач магістратури 2 року навчання**

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Висока динаміка, що притаманна економічним процесам, велика кількість чинників, що впливають на успішність економічної діяльності, складність, велика кількість загроз та непередбачуваність змін, які притаманні сучасним суспільним процесам – все це обумовлює необхідність використання наукового підходу до забезпечення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства, яке має на меті здійснювати успішну економічну діяльність.

Незважаючи на те, що дослідженню конкурентоспроможності присвячена велика кількість наукових робіт (Головчук Ю., Трішкіна Н., Шталь Т. В., Шульга Д. А., Торкут Д. А., Зварич І. Т., Зварич О. І. та інші), залишається певна невизначеність щодо комплексу особливостей забезпечення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства.

Метою теоретичного дослідження є аналіз та узагальнення існуючих поглядів на особливості забезпечення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства в сучасних умовах.

Конкурентоспроможність в економічній науці характеризується широким діапазоном існуючих трактувань. Зміст та особливості найбільш типових наведено у табл. 1.

Змістовий аналіз терміну «конкурентоспроможність»

<i>з/п</i>	<i>Автори</i>	<i>Визначення</i>	<i>Ключові аспекти</i>
1	Головчук Ю.О.	Умовна величина, що характеризує дійсну і ймовірну здатність організації в існуючих ситуаціях конструювати, виготовляти та реалізовувати продукцію (товари, послуги), які за істотними властивостями найбільш цікаві для споживача, ніж товари їх конкурентів [1]	Здатність виготовляти та реалізовувати більш цікаві для споживача товари
2	Трішкіна Н.І.	Узагальнююча оцінка конкурентних підприємства у питаннях формування ресурсного потенціалу, якості задоволення завдяки цьому ефективності функціонування господарчої системи, які мають місце на момент чи протягом періоду оцінювання [2]	Ресурсний потенціал на момент порівняння з конкурентами
3	Шталь Т.В., Шульга Д.А., Торкут Д.А.	Здатність, процес і спроможність підприємства в боротьбі за досягнення найкращих результатів, отримати конкурентні переваги шляхом ефективного використання всіх наявних ресурсів, виготовлення та реалізації конкурентоспроможної продукції та отримання прибутку від ведення ефективної господарської діяльності [3]	Здатність, процес, спроможність отримати переваги; використання ресурсів
4	Зварич І.Т., Зварич О.І.	Наявність у підприємства внутрішніх або зовнішніх конкурентних переваг [4]	Структура та джерела переваг

Узагальнюючи можна зазначити, що конкурентоспроможність – це комплексна характеристика спроможності підприємства в певний момент часу задовольняти потреби споживачів краще, ніж конкуренти. При цьому Головчук Ю. звертає увагу на те, що конкурентоспроможність підприємства не є тотожною конкурентоспроможності продукції: перше – характеризує загальну спроможність підприємства використовувати наявний потенціал для отримання кращих економічних результатів, ніж конкуренти. В той час як конкурентоспроможність продукції – це сукупність

характеристик продукції, що становлять для споживачів більшу споживчу вартість, аніж аналоги у конкурентів [1].

Проте саме конкурентоспроможність продукції виступає основою створення потенціалу підприємства, і саме на її формуванні слід зосередитись під час визначення потенційних можливостей і побудові стратегії підприємства.

Зважаючи на те, що конкурентоспроможність продукції визначається виробництвом, проте пов'язана і з іншими аспектами діяльності підприємства, доцільно з'ясувати особливості її забезпечення на промисловому підприємстві.

За Головчук Ю. до таких слід віднести як безпосередню діяльність з підвищення якості та характеристик товару, так і аналітичну, що пов'язана зі з'ясуванням переваг і недоліків продукції власної, та продукції конкурентів:

зміна рівня якості продукції та його технічно-експлуатаційних характеристик для забезпечення виконання вимог споживачів;

формування переваг продукції підприємства порівняно з товарами-замінниками;

визначення недоліків аналогічної продукції, яка виробляється конкурентами;

дослідження заходів конкурентів щодо підвищення якості аналогічної продукції [1].

Трішкіна Н. в свою чергу підкреслює, що «конкурентоспроможність не є явищем, притаманним конкретному об'єкту, вона не витікає з його внутрішньої природи, а виявляється тільки за умов порівняння цього об'єкту з іншими» [2]. А отже, особливістю забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства є необхідність створення аналітично-прогностичної інформаційної системи, яка б здійснювала моніторинг не тільки поточних характеристик існуючої продукції, а й прогнозування зміни споживацьких уподобань в різні моменти часу та на певному стратегічному горизонті планування.

Шталь Т.В., Шульга Д.А., Торкут Д.А. зазначають, що внутрішня конкурентоспроможність, а отже і конкурентоспроможність продукції, визначаються необхідністю врахування науково-технічного рівня підприємства; використання

організаційно-економічних чинників; технологічного рівня виробництва та системи управління і кадрового забезпечення [3].

Таким чином до особливостей забезпечення конкурентоспроможності продукції промислового підприємства слід віднести:

створення системи моніторингу та прогнозування споживчих потреб;

аналітично-прогностичну роботу з оцінювання продукції та виявлення її переваг і недоліків;

комплекс заходів щодо розробки шляхів використання виявлених переваг та усунення недоліків;

необхідність врахування в процесі переходу на більш високий рівень конкурентоспроможності продукції системних змін у науково-технічному забезпеченні виробництва, реорганізації діяльності, управлінського та кадрового забезпечення.

В подальших дослідженнях варто здійснити розробку математичної моделі забезпечення, що враховувала б зазначені особливості й дозволяла їх пов'язати з чинниками зовнішнього середовища підприємства.

Список використаних джерел:

1. Головчук Ю.О. Аналіз впливу факторів на конкурентоспроможність підприємства як інструмент зниження рівня невизначеності й ризику. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2020. № 1. С. 63–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbumb_2020_1_12
2. Трішкіна Н. І. Конкурентоспроможність підприємства як одна зі стратегічних цілей підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2020. Т. 31(70), № 4(2). С. 15–22. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2020_31\(70\)_4\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2020_31(70)_4(2)_5)
3. Шталь Т. В., Шульга Д. А., Торкут Д. А. Теоретико-методологічний аналіз поглядів учених на визначення поняття "конкурентоспроможність". *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_11_3
4. Зварич І. Т., Зварич О. І. Чинники впливу на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 46. С. 12–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_46_4